

olcsó árban elárusítom. Kiváló tisztelettel ROTH S. ...

AS! ... amint több ... mellett.

TERNÓ! ... rendszámok kiadójanak, Budapest.

... boldog tudat az, hogy képes vagyok ...

Kiváló tisztelettel, Schultz Márton, kereskedő.

27 ... szatérve, ... yakkal ... és flu-kalapok, ... knya, nemez czipó, ... jümmel kitüntetett ... ppu áruimra ... Tisztelettel, ... UM MIKSA.

27 ... Elvállalok minden- nemű ékszművek készítését, régi divatu éksze- rek átalakítását. ... egyszerű és díszes monogrammok vésését vagy készi- tését. ... Mindenemű javításokat gyorsan s legol- csóbban teljesíték.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetesi árak: Helyben és postán küldve. Egy évre ... Fél évre ... Negyed évre ... Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj: Négy hasznos péntek sorért 5 kr. Nagyból terjedelmű a ... Hirdetések felvételnek a kiadó- hivatalban, KUTASI I. Könyv- nyomdájában, valamint ZICHÉK- MAN H. könyv. irodájában is.

Az aradi Golgotha.

(K. B.) Gyász-ünnepe van ma a magyar nemzetnek. Tizenhárom hős fia halt meg e napon az aradi Golgothán. Még az érzéken- len acél toll is, mely e sorokat írja, szinte reszket a fájdalomtól, hát az érző szívet hogy ne borítaná el a fájdalom s a szem, a lélek tükre, hogy ne lenne könnyektől nedves!?

Még a természet is gyászba öltözött e napon. Az őszi köd — halotti szemfedő gyanú- ban borong a táj felett. Oly csendes, oly halgatólag a róna, mint az elhagyott temető; csak a honvédsírok felett énekel egy társaitól hátramaradt, pizsi madárka. Dala bus, dala szomorú, mintha ő is ismerné e nap gyászos történetét.

1849. Október 6. Fekete-piros betűkkel leszesz te mindig beírva a magyar történetbe. Magyarok történetkönyve, de nehéz olvasni téged, de legnehezebb azon lapot olvasni, melyre 1849. okt. 6-ika van felírva. Ez volt azon nap, midőn:

„Mely gyászba borult a természet. Nap, hold s minden csillagokkal ... Napkelet, dél, észak s enyészet Sirt a sok szent asszonyokkal ...

Szent asszony volt akkor minden magyar nő, mert valamennyi honleány volt. Mint midőn a lengyel anya megjelent a nagy éjszaka- n Osztrólenka csónthalmas terén, halvány arccal, karján még halványabb kisdédével s gyermekét a csataterén elesett férje sirjába tette: a magyar nők is, kik mindnyá- jan sirattak valakit, vagy gyermeküket, vagy vőlegényüket, vagy testvéröket, el tudták nyomni saját szívök önfájdalmát s csak a haza gyászát, a haza legnagyobb fiainak halálát siratták!

Iszonyu Heródes! Ha láttad volna e szép szemekből alszpergő könnyeket, talán a te fásult szíved is meglágyult volna s nem adtad volna poroszlód kezébe a hóhér köte- let! Még a vad poroszlók is könnyeztek, midőn a rut halálra ítélt hősök fenséges csoportját meglátták, — még a hóhér is reszke- tett, midőn borzasztó muokáját teljesíté!

Még akkor is megindító és fájdalmat keltő a halálos ítélet végrehajtása, ha nagy bűnt sújt vele a bosszúló igazság. Hát hogy ne lenne százsor megindítóbb az, ha ártst- lano kát végeznek ki! Hozzá még oly hősöket, kik rémei voltak az ellenségnek, kiknek egyéb vétükök nem volt, minthogy a hazát utolsó lehelletükig szerették! Mint az aradi tizenhárom. Nem voltak ők lázadók, hanem szabadság-hősök, nem bitó-halált érde- meltek ők, hanem örök helyet a dicsőség Pantheonában!

Es mégis mind a tizenhárom bitó-halálra ítélték! Csak négyen kaptak kegyelmet, de csak annyiban, hogy bitó helyett golyó által végeztették ki! Gyönyörű kegyelem! A világtörténelemben ily rut gyilkolásra nincsen példa!

Haláluk oly magasztos volt, mint életük. Kegyelemért nem kunyorált egyik sem, hanem büszkén, felemelt fővel haladtak a vesztő hely- lyig s a fájdalomnak legkisebb jele nélkül adták át dicső lelküket a halhatatlanságnak!

Emlékük előtt szent kegyelettel borult le a késő nemzedék, tanulhat tőlük önzetlen hazaszeretettel, tanulhat tőlük hős halált! Neveik a nép ajkán élnek s élni fognak örökké. Mikor már gyilkosainak hamvait is széthordja a vihar, még az ő emlékü és ne- vük megzendül a költő dalában:

„Csikorgó a tömlőcsajzó Vassas zárja, Jertek, jertek hű vitézek A halálra! Bucsuzni kell itt egymástól Mindörökké, Meg van ásva sirotnoknak Néma gödre. Jer, Kis Ernő, Anlich, Schweidel Jer, Nagy Sándor, Hős Damjanich, Török, Lahner, Knezeits Károly, Vécsey, Póltenberg, Lázár, És Dezsőfi,

S gróf Leiningen, hirs dicsőség ismerősi! Igy lépdegéit a keserves utra sorba, a vértanúk dicő-űlő kis csoportja; egy lépés volt a bitóról a menny tája, eirépülő szelle- mőket angyal várta! Midőn az utolsó is kile- helte nemes lelkét, elhőpíté szellemét az an- gyal szárnya s a kinyílt menny becsukódott ő utána, Arad felett zajlott sűrű őszi felleg, benne vihar, benne villám harcra keiték.

Ugyanaz nap, midőn a 13 tábornok mar- tyr-halált halt az aradi Golgothán, végezte- tett ki golyóval a legnemesebb magyar főúr, Magyarország első felelős miniszter elnöke: gróf Batthyányi Lajos, kit csak a gyáva zsarnokság bosszu vágya vitt a halálba, ki a bitó-halált csak úgy kerülhette ki, hogy börtö- nében törrel megszurta magát s így a ki- végzést golyóra kellett változtatni. Fény nevére, áldás emlékére! Lesz e még hazánknak ilyen miniszter- elnöke?

Mit örököl a haza nagy fiait után? Jellemköből: hű zkegésé. Munkásságköből: tehetőrt. Hazaszeretettköből: kitartást. Életüköből: példány-kepet. Haláluköből: halhatatlanságot örököli! A föld, melyet márttyrok vére áztatott, mindig a szabadság termő talaja leszén. Az a nép, mely ily szentelt földön lakik, sohasem feledheti el, hogy e földet hősök vére áztatá, azért küld Isten oly áldást reá, mert szent határ az s pusztá nem lehet: hol honfi szív honáért vérzett!

Az az eszme, melyért a mi vértanúink meghaltak, nem tünik el nyomtalanul, mint az epedő lányka sóhaja, melyet a legkönyebb szellőcsöke tovarvisz, — hanem bevésődik a nemzet szívébe s ha ma nem is, de előbb utóbb diadalt aral! Ezt hiszem és vallom!

Az aradi vértanúk rövid életrajza: Kiss Ernő, előkelő gazdag nemes, a Krisz- tus reid lovagja s az I. hannoverai-rend bir- tokosa. Mint a 2. huszár ezred ezredese, V. Ferdinánd irrott királyi parancsa s folytán küldetett a Banaaba, az ott kelet- kezett lázadás elnyomására. Ritka önfeláldo- zása s erdemeiért, a magyar hadseregben tá- bornok, végre altabornagy s a magyar érdem- rend közep keresztése lón. Született Temes- várott 1800-ban.

Gróf Vécsey Károly, az aradi vár hős- ostromlója, szül. 1807-ben Pesten. Az osztrák seregben azelett őrnagy a Hannover-huszár- nak; mint ezredes lépett a magyar hadseregbe, később tábornok s hadtestparancsnokká nevez- tetett ki. A szonoki nagygyőzelem dicsősége- ben Damjanicsal együtt osztozott.

Póltenberg Ernő, ritka magyar becsüle- tességű becsi német, ki mindvégig hű maradt esküjéhez, melyet midőn ezredével 1848 nyá- rán Magyarországra jött, a miniszterium ren- deletére letett volt. Szül. Bacsán 1804. A Sándor-huszároknál kapitány, a magyar sere- gben ezredes, később tábornok lett.

Schweidl József, mint őrnagy a Sándor- huszárzredből tététt át mindjárt az övé- delmi harc kezdetén a magyar hadsereghez ezredesi ranggal; 1849. május havában Klapka- ideigl. hadügyr. Pestváros parancsnokává ne- vezte ki. Szül. Zomborban (Bácsm.) 1790-ben. Damjanich János, a mythosi, hős kiben Kinizsi erjeje a franczia Murat rettentetlen bátorságával egyesült, az ellenség — különö- sen a ráczok reme, a honvédség balványozott eszményképe született a Bauságban 1804-ben. Az osztrák seregben a 6-ik gyalogzrednél kapitány volt, midőn a fenyegetett haza ve- demére kelt, s mintegy 20 általa meg- nyert csata után tábornok, hadtest- parancsnok s a magyar érdemjel közep kereszt- ese lón.

Gróf Leiningen-Westerburg Károly, a deli termető, szép, 30 éves férfiú, az angol királyi családdal rokon főúr, ünnepelt szépségű magyar neje, s egy magyar ezredben tett szolgálata által, ellenállhatlanu- vonzódtat a magyar nemzethez s annak meg- támádot szent ügyéhez. Szül. a hesseui nagy- berczsgében 1816-ban, s mint százados az osztrák 31-ik gyalog-ezrednél lépett lozánik szolgálatába, hol ritka bátorsága s lovagias hősiége által csakhamar feltűnt s Budavar bevételénél tábornokszéket vívott ki magának.

A hadseregé, mint minden veszélyel szembe- szállni kész s eiszánt csapatvezért tisztelték. Lahner György, az oly egót szűkéggé vált gyors hadi leiszereles s fegyvergyártás körül, ritka szakképzettségével igen nagy szolgálatot tett a magyar hadseregnek. Osz- trak őrnagy volt, s mint ilyen átélvén, ezre- des, végre tábornok lón. Szül. Beszterczeba nyán, 1796-ban.

Anlich Lajos, a tiszteleltű hazafi, a Sándor gyalogoknál ezredes, a haza szolgálatában tábornokká lett s érdemeiért a közep kereszt- tet nyerte. Előbb hadtestvezér, utóbb hadügy- miniszter volt. A vertőrvényszék előtt minden kérdésre emlt fővel válaszolt: „Királyom pa- rancsából esküdtem hűséget a magyar alkot- mánynak, s eskümet haálomig meg kell tar- tanom!” Szül. Pozsonyban, 1792-ben.

Török Ignác, első readd tekintély a mérnöki tudományok terén; Komárom remek megerősítése melő elismerést szerzett szá- mára; a győri és szegedi sánczok hasonlóság az ő művei voltak. Mar az osztrák had mér- nöki testnel aezredes, a királyi testőrségnél ped; a mérnöki tudományok tanára volt. A hazai kormány méltányolni tette a hadsereg- nevezte ki. Szül. Gödöllőn 1795-ben.

Lázár Vilmos, lelkesült ifjú hős, a csata- teren egy magyar Percival, szül. Nagy-Bcs- kerében, 1815-ben. Mint osztrák hadnagy lé- pett a magyar seregbe, érdemeiért ezredes, később hadtestparancsnok lett.

Dessewffy Arisztid, a legvitézebb huszá- rok egyike. Midőn az övédelmi harc kezde- tet vette, mint nyug. osztrák lovas kapitány lépett a magyar hadseregbe, hol dandárpa- rancsnok s tábornok lett. Szül. Csákanon (Abauj- megye) 1802-ben.

Knezeics Károly, ki oly csodálatra ger- jesztő vitézséggel rohanta meg april hóban a keményen védett komáromi sánczokat, hogy ezen tette után tábornokká nevezetett ki. Szül. 1804-ben, Belike Gajovácson, a határ- ővidéken.

Nagy Sándor József, ezen hazáját oly lángoló nevei szerető hős, ki, ha száz élet- tel bir, százsor fölaldozza magát az imádot haza és szabadságért, mint nyug. huszár-kapi- tány lépett a szabadsáért küzdők sorába, nem sokára ezredes, végre tábornok s hadtest- pa- rancsnok lón. Szül. Nagy-Váradon, 1803-ban.

A kivégzés. Szombat reggel volt. Fel 6 órakor U t- hy ka porkolab kivetezte a golyó-halálra meg- kegyelmezett Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Des- sewffy Arisztid és Schweidl József tabornoko- kat börtönüköből, Zinner hadbíró felolvasta a halálos ítéletet s a tábornokok szeméit beköt- tettek. A sorból 12 katona kivált s 4 lépés- nyi távolból tűzet adott s három hős eltele- nül arczra borult. De Kis s Ernőnek csak vál- lalt furta keresztel a golyó s 3 közlegény köz- vetlenül elebe alva, ismét rásütötte fegy- verét.

Midőn a 9 bitó-halálra ítélt tábornok előtt felolvasták a halálos ítéletet, gf. Vécsey Su- jnykzky lelkész által kerette a bakót, hogy ve- lük emberileg bánják, mire a bakó ily akasz- tófa-bumorról feelt: „Geistlicher Herr, sein Sie versichert sie werden mit mir zufrieden sein!“ („Tiszteleendő ur, biztosítom önt, hogy ők meg lesznek velem elégedve.) A kivégzés s következő sorrendben történt: Első áldozat volt Póltenberg, második Török Ignác, harmadik Lahner György, ne- gyedik Knezeich Károly, ötödik Nagy Sándor József, hatodik gf. Leiningen, hetedik Anlich Lajos.

A hóhér minden tábornokot az osztrák hadseregben viselt rangja szerint szőlított meg, Damjanicschoz is így szólt: „Ich bitte Herr Hauptmann!“ (Kérem, kapitány ur!) Damja- nics megveto tekintettel válaszolt e czimre s a lelkészhez fordulva mondá: — „Azt gondoltam már, hogy én leszek az utolsó ki a csatában mindig első voltam.“ (A nép hit csakugyan azt tartotta, hogy Dam- janicsot végezték ki utójára.)

A halhatatlan emlékü hős szenvedő kiné- zésű alakja e perczben rendkívül hatást tett még az ott felállitva volt osztrák katonaságra is. Több tiszt és közlegény szemében könny esillogott, a vezénylő Tychy őrnagy hátra vo- nut, hogy megindulását el ne árulja; egy a hős vértanúhoz közel álló százados könnyűt törli; Damjanics észre veszi, s szelid, nyugodt hangon mondja neki: — Eijen százados ur! Ön ugy látszik, rokon-szenvel viseltetik irántunk; — segítse az Isten, hogy minél előbbre haladhasson a rangfokozatban.

Midőn a bakó nyakára illesztette a kö- telet, csodálatos hidegvértséggel figyelmez- teté: — Kérem, vigyázzon szakállamra, össze

ne kuszálja, mert az mindig kedves volt előt- tem. Még csak annyit mondhattott: — Szegény Emiliám! ... Eijen a haza! — s a legghösebb magyar sziv megszőnt do- bogni, beváltva imádot hű nejenek tett ígé- retet, hogy végperczében csak ő s a haza le- end emlékében.

A kilenczedik gf. Vécsey volt. Szándéko- san hagyatott utóisónak; a temesvári ostrom zár miatt különösen neheztelt rá az ellenséges soldateska. A kilencz bitóról lógó kilencz hullá haj- mereesztő látvány volt, melynek benyomása a végrehajtáshoz rendelt katonaságból is számos tisztet és közlegényt betegé tett. A vértanúk arca azonban nem volt a halálos kínoktól el- torzítva. Mintha mindannyian aludtak volna — jegyzi meg egy szemtanú.

Félnegykor a hullák levéttettek a bitóról. Este tetemes váltásdíjért a bakó Damjanics, Leiningen, Lahner és Vécsey teteimet kiszól- gáltatta; néhány nap múlva Kiss Ernő teste is kiadatott.

Schweidl fia, Bardócz lelkész által hasz- talan könyörgött Howiger tábornoknál, hogy atyját tisztességesen eltemethesse; a lelketlen tábornok kiutasítá a könyörgő lelkész szobá- jából. Hanem a kegyetlen Hwigert is utólte a büntetés, ugyanis S napra a vértanúk kivé- zése után, epen lakása alatt a lópor föllobbant s őt a robbanás szétzaggatta.

Damjanics és Lahner Mácsán, gf. Vécsey az ó-arsdi sirkertben, gf. Leiningen Monyorón és Kiss Ernő Elemerein van eltemetve.

— „Aradi vár, aradi vár, Halál völgye, Honszeretet, vértanúság Szentelt földje; Viruljanak környékeden Vértirágok, Örök emlék s hála könyjét Sírjai rajok!”

Országgyűlés. A képviselő haz okt. 5-iki ülésén elnök bemutatja Békésmegye kö- zönségének felterjesztését, a megyék szerve- zetének reformálásáról, kiadatik a ház kérvé- nyi bizottságának. Jelenti továbbá, hogy a megválasztott bizottságok közül a következő alakultak meg: a gazdasági bizottság, mely- nek elnöke a haz elnöke, ez jegyzővé Csá- vos s y Bélát, az igazságügyi bizottság, mely elnöké Apáthy Istvánt, jegyzővé Ma- tuská Pétert, a közlekedési bizottság, mely elnöké gróf Bánffy Bélát, jegyzővé Da- rányi Ignácot, a közoktatásügyi bizottság, mely elnöké Zichy Antalt, jegyzővé Szath- máry Györgyöt, a pénzügyi bizottság, mely elnöké Zsigmond y Vilmost, jegyzővé Hegedűs Sándort, a számvizsgáló bizott- ság, mely elnöké Prileszky Tádét, jegyző- vé Bonyi Emilt választotta meg, tuda- másul véték. A szerdán d. e. tartandó ülé- s előtt az osztályok és bizottságok fognak meg- alakulni, az ülésben pedig a delegáció tagjai választatnak s a franczia szerződés tárgyal- tatik.

A nemzetközi gazda kongresszus más-odik napja sokkal érdekesebb volt, mint az első. Lujo Brentano straszburgi egyetemi tanár felszólalás, kit egy óráig hallgatott a kongresszus, nagy figyelmet és tetszést keltett, nemcsak szellemű előadása, hanem a miatt is, mert kiváló szónok a magyar gazdasági ér- dekekkel mindenben rokonérzést tanúsított. Brentano a közep európai vámszövetségnek szó- szólója és annak hasznosságát, ezt kivethetősé- gét újból kifejtette; a gyakorlati kivétel terén egy lépéssel előbbre vitte az ügyet, a meny- nyiben javaslatba hozza, hogy a kongresszus intezzen a magyar kormányhoz felhívást, hogy ez az érdekelt többi kormányal egyetemben tanulmányozza azon kölcsönös engedmény ket, a melyek mellett ama szövetség létesíthető volna. Szólt még a többek közt Tó- völgyi T. is, ki egy önálló magy. földművelési miniszterium felállitását indítványozta.

A forrongó Balkán. A nagyköveti ér- tekezet első ülése vasárnapra tűzött ki, de ez is csak formalitások körül forgott. Ber- linből azon váratlan hír jelentik, hogy Bismarck határozottan követeli a berlini szer- ződés fenntartását s ellenzi Bulgária egyesí- tését. Monarchiánk azonban Bismarcknál a z e g y e s ü l e s m e l l e t t i n t e r v e n j á t e z z e l kapcsolatban sürgeti (valószínűleg saját kárá- ra) Szerbiának megnagyobbítását s grf. Szechenyi azért utazott Bismarckhoz, hogy őt erre rá- bírja. Bismarck a bolgár forradalom híre — állítólag — így szót a török követség: „Faites entrer!“ (Vonuljatok be!) Lac- calles angol diplomáciai ügyvivőnek — bir szerint — az a koldetés, hogy a bolgár feje- delmet kibékítse a szultánnal. Nisben a skupstina a 26 milliónyi hitelt egy h a n g u- lag megszavazta. Sándor czár okt. 4-én fogadta a

bolgár küldöttség hódolatát, mely messze a kőrös Dániába vándorolt el hozzá, hogy ki-kerje védelmét s a bolgár forradalom eredményeinek szentesítését.

A magyar birtokok jövedelme. Az országos kataszter-földadó bizottság a magyar korona országában az összes földbirtoknak usza jövedelmét véglegesen 151.827,531 forra vette föl, a mielőtt az 1881. XLII. t. cz. értelmében armeniesztési költségekre levonandó 5,575,285 frt, úgy hogy az összeg, a melynek alapján a földadó kivételével 246 millió 251,246 forint alaphatóság meg. Eredetleg az országos bizottság a földadó jövedelmét 155.812,326 forra vette föl, amely összegből azután az egyes megyés kerületekbe beérkezett egyenlő felosztások következtében összesen 2.56% azaz 3.984,795 frt vonatott le.

KARCZULATOK.

(Pedig dehogyan! — Kőrös és Tisza. — Mene, tekel, társz. — A lojalitás netovábbja.) Ebben bizonyára okosak voltak a zsidó gavalierok: valamikor egy felvilágított ember volt a kezükbe pisztolyt; felelt, hogy eltámasztani. Most, hogy ok a valódi paraj-hősök és verekednek derűre-borura, meg pedig nem csekély sikerrel: azt hittem, hogy az eddigi párbajozó gentrynek jön meg az esze, és atengedi a tert masoknak.

Pedig dehogyan! Alig remélünk el egy gyászos kimeveteli paraj felett, nem sokára ismétlődik a katasztrófa s hitvány kavehazai összekucuzás miatt ismét semmivé lesz egy reményteljes ifjú élet, a szegény Mihajlović.

Csak rajta uram, rajta! Öldököljék, löj- jek egymást halomra! A naza vesztéses valóság előtt áll. Talán nekünk is fogja ifjúságunk hőstés, delezeg szíves-javat, virágait. Quók — kik úgy is szánulnak a nagy elméző hegyere — szépen síroba fektetés, a hazát majd megvevük a vakos, sántak, csanak és a többi nyomorékok!

Szigoru törvényt és szigoru törvény irgalmatlan végrehajtását kérnénk azoktól, a kik orsunkat intezik! De hujába, mert az ifjúság e veszte nem parterdek a kormányra nézve. Azért hát csak rajta, öldököljék, löj- jek egymást halomra, nem lesz, a ki megakadályozza, utjokat állja!

Kőrös Sándor bátyánk azt beszélte a kaszinóban, hogy el lehetünk készülvé a háborura. Már csak jó lenne, ha Tisza Kálmán a mi III. kerületünk érdemes képviselőjére bízna az interpellációkra való felelet-test, mert ha Tisza Kálmán semmit se szeret megmondani, mond Kőrös bátyánk akkorakat, hogy szinte több is a kettőnél.

A »DEBRECZEN« TARCZAJA.

ARADON. Egy dal meg, szegény megcsufolt hazám, Egy dal, miben lelkem járjalma nyög. Mert titkoljam, mint annyian teszük, Ha lángja bánt, ha égése örök? Ez a kő, mely mártíri vért jelöl, Örök időnek is kérdésjele: Maradt-e a bűn büntetlenül? Borulhat rá felejtés ejeje?

Szent kor, ha lelkem hozzád nőne fel! E ravilág hozzád képest mi más! Faj a mit látok: győz a törpe nagyság, S minden ember egy-egy komédia. Hah, lángfelhőként futnak sebtemben Szemem előtt a nagy tragédiák: A hősök bukának, estőkön remegve Bámul és sir a néző felvilág!

Hánszor volt kedvem sasként égbe szállni, S hánszor letörték lelkem, szárnyadat! Adjátok vissza rablott szárnyaim! Bejárni az elő világot! Hadd halljam meg: a meny főnségiben Mit szólnak nozzánk a megölt apák? Hadd fogjam el eltévedt utain A szabadság bujdosó csilagát!

Lemondó kor, süket világ; mit ér, Ha volna bár mint menydörgés, a dal? Fellobban-e a megdermedt erő Szívünkben meg elaludt lángival? Hol egykor tette hitt fejedelmi bölgy: Nincs lelkesülmi Aradon leány. . . A néma márvány szegyenülten vadal, Nincs egy koszoru hideg homlokán.

Imé, a bekövetkező nagy háboru felől is bizonytalanságban lennénk, ha Kőrös ur nem pótolná helyre a deb. kaszinóban azt, amit Tisza elmulasztott!

A megválasztandó delegációhoz.

Mene, fárezs, tekel. Bicsbe menjetek el! Mene, tekel, fárezs. Mire való már ez? Fárezs, tekel mene. Csak erélytek lenne!

Loyális, igen loyális emberek, a kik el- nek-halnak a rendjeleért, vannak Debreczenben is, de azért egyikük sem tesz túl azon a loyális emberen, a kinek esetét itt elmondom. Lapunknak írták meg különösen, máshol nem is olvastam.

Pozsegában történt, a mikor a király megtekintette az ottani katonai kórházat is. Az apolók között volt egy katonai éremmel feldisített félkezu hadastyán. — Hol vesztette el a karját? — kérdi tőle a felség. — Königretznél, fejedelmem! — felelt a megszóllított. Azért kaptam ezen éremet is. Kevesbe mult, hogy a másik kezemet is le- nem vágták!

— No ha mind a két kezét elvesztette volna, szól ismét a király mosolyogva, mel- lemről tőpném le a keresztet s az ön mel- lere tűzün! — Ugy felség? szolt a hadastyán és sa- játságos láng lobbant fel a szemében. Ezel fogja magát, felkap egy fejszét és — le- vágja a másik kezét is! . . . Ezen tessék tulenni a kir. tanácsos uraknak!

Gili Balazs.

Kertészeti kiállításunk.

Debreczen, okt. 6. Midőn a vasárnap megajított debreczeni kertészeti kiállítást megtekinttem, te jutottál eszembe, edes szülőmgyém, kedves Szat- marmegyei! Megjelentek lelki szemem előtt gyümölcs-erdők, laukáid a kanyargó Szam- os partján, eszembe jutott, hogy mily óriási garmadákban állhat most ottan a piros alma, a sárga-piros körte s az érett szilva. A debreczeni kertészeti kiállításon is be vannak mut- atva a te gyümölcsöd, s bizony azokkal az itteni gyümölcs se színe, se szagra, se izre nem versenyezhet — legalább szülföldet előtt! A városba kis tanács-teremben, hol azelőtt poros akták, s orgalisan dolgozó tisztviselőket láthatunk, most a kertészeti ter- menyek vannak be mutatva. Kellenes szög csapja meg orrunkat, szemünk nem tud be- telni a gyönyörű szüket mutató gyümölcsök- kel, melyek étvágyunkat csiklandoztatják. Cze- lozgatam is, hogy így pusztá látásra, nem le- het a kiállításról alapos ismertetést írni, ad- janak legalább egy pár piros almát, vagy egy mosolygó szőlő-fürtöt köstölőbe, — de hát nem találtam jó kedvű adakozóra. Azt mon- dák, majd íté a kóstoló-bizottság. De hátha nem lesz jó étvágyuk, mint nekem van s igaztalanul talánka itélni? No hát csak itéljenek, — én nekem tehát egyéb dolgom nincs, mint leírni, hogy miket láttam ottan. Miket? Sok mindent. Az én fejem nem

káptalan, hogy minden látott dolog nevét le- írjam. A szebbeket mégis ide írom. Bűdy Kálmán igen szép virág-kiállítást mutatott be, különösen szép fuxiákat. (Szeret- ném, zárlékelt legyen mondva — valami csi- nos színűzönek prezentálni!) Csak a nek Józ- sef 19 alma, 14 körte s 53 szőlőfajt muta- tott be, e mellett virágféléket is, pl. legyező- pálmát, fügefát stb. Török Gábor virágokat állított ki, melyek közt különösen feltűnő a muzsensaete. Kopeczky almákat mutatott be, melyek közt legszebb a női kor- mos alma. Szilágyi Lajos akkora burgo- nyákat állított ki, hogy egy darabban megérné 3 éves tőt, Tőkés Lajos pedig oly óriási sütő-tököt, hogy elég lenne 20 tótnak. Igen szép az ő Dassityria acortich- heje is. Nagy figyelmet kelt a Révész Bálint ó nagysága kiállítása, melyen leg- feltűnőbb a lyucca nevű virág s óriási kaka- rából. Pongó Lajos gyümölcsöket mu- tott be.

E csoportban láttuk a páratlan szatmár- megyei gyümölcsöket. Nagy Banya vidékeről. Kár, hogy az alsó Szamoshat, a finom gyümölcs valódi hazája, nincs képviselve. Lengyel Imrénének legszebb a pogácsa almái, Márk Pálnak bronz színű vajonc körte, Dr. Ved- rődy Viktornak teli buzás almái, Rácz Lászlónak birsalmái, Kápolnai Imrénének körte. A helybeli Kertészeti egyesület kiállítása igen gazdag, 37 szőlő, 34 alma és 35 körtefajt mutatott be. A gazdasági tanintézet — a Pallagról — 12 alma, 6 körte s 14 szőlőfajjal van képviselve. Kis Sándor többféle finom gyümölcsöt, id. Barsay István szép almákat, Márk Endre 6 alma s 6 körtefajt, Harsányi Sándor 18 alma és 2 körte fajt mutatott be. Végül meg kell még említenünk Csónka Dániel mintakosarat, mely igen alkalmas a gyümölcs szállításra.

A kertészeti kiállítás, — mint tegnap említettük — csütörtök estig hosszabbított meg. Belepti díj 20 kr. A ki érdeklődik vá- rosunk kertészeti termelvényei iránt, ne ma- lassza el megtekinteni. Pomolog.

Két műkiállítás.

I. A nemzetközi képműkiállítás. Ez a képművészeti társaságnak Buda- pesten, a Sagar-után lévő műc-sarnokában van berendezve. Ugylátszik, hogy a képművészeti-társá- ság mostani igazgatósága által is törekszik kiváló érdekeltet kölcsönözni a képmű- vészeti palotában rendezett s ezután is ren- dezendő műkiállításoknak, hogy ezeken a külföldi festők minél több, meglepő sajtósága, a műizlésre szerékekre egyirant in- gerlőleg ható festményeket mutassanak be a magyar közönségnek. A jelenleg itt végig nézhető nem z e t k k ö z i k é p m ű k i á l l í t á s a n y o l s o k m e g l e p ő s z e p s e g ű e s k ö l t ő i s t e c h n i k a i s a j t s á g a i v a l e r ő s e n h a t ó f e s t m é n y t l á t a t, a m e n y i e h e l y e n e g y s z e r r e m e g s o h a s e m v a l a s o r r a s z e m l e l e t ű, f ő l e g f r a n c i a f e s t ő k t ű l. E v e g y e n e m z e t i s t ű l, k ű l ö n b ö z ő t á r s a d a l m i s á l i a m i l e g k ö r ű e s f e l f o g á s ű m ű v e s z e k d o l g o z a t a i n a k e g y h e l y e r c s o p o r t o s í t á s a: s o k f e l e f o g a l m a z á s t, k ö l t ő i f e l f o g á s t, m ű i z l e s t, t e c h n i k a i s k i v i t e l i k e p e s e g e t s e g y é n i k ű l ö n l e g e s e g e k e t i s m e r t e k m e g a k e p e k t a n u l m á n y o z á s á t k e d v e l ő n e z ő k k e. A z e g y e s z k i á l l í t á s f ő r d e k e s s e g e t, — h o g y n e m o n d j u k e g y s z e r m i n d s a j t s á g o s l á t v á n y o s á g a i t, — a f r a n c i a m ű v e s z e k m i n d e n f e l e l c s o p o n g ó á b r á n d j a s f i n o m m ű k ö d e s ű e c s e t j e a l k o t t a m e g. A f r a n c i a f e s t ő k f ő l e g a z á l t t ű n n e k k i: h o g y ő k f e s t m é n y e i k k e l l e g k i n k á b b n ő i

szépségeket, — az elbájoló, érzék izgató alakzatokat, minél feltűnőbb helyzetekben sa- játságsob képletekben, ragyogó színezéssel — tüntetnek elő. A francia művek közt első helyen említendő: Benjamin Constant „scherif itelete“ nevezetű festménye. E kép a leg- nagyobb méretű az összes kiállítási képek közt; hanem az a főhibája: miszerint a szem- előt érthetően. A képből nem lehet megérteni, hogy az tulajdonképen mit tartal- maz, micsoda a kép értelme? Az óriási kép: három hársajt ábrázolja, kétféle világitással; — a három képe ódaán három marconasötét alak, guggoló helyzetben mereszt szeméit; a scher- rif kezében nagy kardot pihentet; a terem- ben pedig nyolc legyilköt háromhölgy hullaja fekszik egymás s egymás mellett összevissza. Semmielő sem érthető az ki: hogy mi o k o z t a s c h e r i f i t e l e t s z e r t t ö m e g e s m e s z á r l á s á t. — A s z i n e z e s g y ö n y ö r k ö d ő; a z e g e s z k e p i g z a t ó l á t v á n y o s á g o t t ű n t e t l e d. E képműkiállításnak leginkább elbájoló er- dekelessége: a szép női alakzatok és ezek közt főleg a mazelentel elöltüntetett négy rendbeli nő képét.

Ezek közt ismét leginkább gyönyörköt- tető: az „Ondine“ nevezetű — a bűbajos szép szőke habisnő, — Lefebvre műve. A nő alak testbőr színzése rendkívül szép és finom. Feltűnő elvességu Robert Fleury- től: „Léda“, a mint a hattyu szerelmi esengé- seit fogadja s viszonzása végett e felé előre hajlik. Gyönyörű kép Chaplin: „Tavaszkor- nevé képe, — karján virággal telt kosarat tartó nő-alak. Legkevesebb hat: „Magdolna“ Feyen- Perrin festménye. Ez egy arczát el- fedő nő alakot láttat, fekete elnyúló helyzet- ben. Minden képek tulajdonképen az arczon látható kifejezések adjak meg az értel- mező jellemzést. Ha az arcz nem látható, — akkor elvész a kép főkélléke, tulajdonképeni jellemző része.

Ezeknek kívül elég sok mindenféle arcz, történeti, táj és genre képek láthatók francia, beige, német stb. festőtől. Nevezetesen Luminai s-tól „I. Child- eric halála“ — Wauters Emil brüsseli fest- től: „maga Chártát követelő brüsseliek“, — Daubigny-től „gyümölcsök“, Breton- tól „Naplemente“, Normann-tól „nyári ej Norvegiában“ Weber-től „tengeri ké- pek“ stb. Írtokats sőt kép Skarbina ber- lini tanártól „Élredés a boneteremben“. A boneterem asztalain ott hevernek nagy számmal a hullák lelakarati és letakarva; s ezek közül egy nagy termelő, remes kinezes ember felébred, felemelkedik s körül néz kör- nyezetén. E rém alak akasztott ember lebe- rajta a kötel látható. — E látvány ijesztő el- leütete: az elbájolóan szép alakzatokat előtü- tető francia festményeknek.

Nem kevésbé vizsztatizáló látványt ábrá- zol a „jelenkori Syren“ nevű festvény Zichy Mihálytól. Ez egy veres arcz- és haj-színezetű hölgyet ábrázol, a ki él s kincssomjas és körül van vetve mindenféle koru és nagy értékű ajándékokkal kedveskedő imádkolt; a kiket a szerelem őrvongeseivel tölt el „a modernizált Syren“. E kép epen nem gyönyörkötött, hanem a finom költői érzék inkább feleltatja. Több magyar festő dolgozatai is lá- thatók e nemzetközi-képműkiállításán. Kedélyes ábrázolat Bruck Lajostól „a síofioki szapuló nők“; Munkácsy Mihálytól egy tájkép, de különösen kedves látvány Skuteczky-től

E képet a múzeumi könyvtár számára már megvettette Trefort miniszter. — Itt van mindenem e sirban! Leányom, az én egyetlen gyermekem. Tegnap meg el- mosolygott. Ma már halott, itt nyugszik e sir- ban az én gyönyörűségem, az én mindennem! Nincs igazság, sem égben, sem földön! Ha volna, ő élne most, élne örökké. Át karolta a sir halmot, és sirt és zo- kogott. Majd hozzá ment a hű szolga, felemelte a zokogót. — Uram! Végy erőt fájdalommal! Nincs most idő a kesergésre. Közel hallom az ellen- ség zaját. Mentd meg drága életedet. Még nem késő! A hős letörli könnyes arczát. Nem sirt, nem zokogott többé. Abdi lesz lesz lesz ismét, a harcok réme a fehérd oszlopa. — Késő — szolt öcsém — élm nincs többé miatt. Meghalni kötelesség. Buda elesett, én sem élhetek. Kardomat! — Jer velem te is. — Uram! mentd meg életedet. Még nem késő. — A föld alatti uton megszaba- dulhatsz. Halm akarok, Usiát előttem az élet, mióta ő nem el. Kardomat. — Eldobta páncezeit, sisakját, hajdon fővel, halvány rideg arcczal állott kis csapata élére. Csak a hű szolga maradt vissza a sirnál, ott halt az meg a kis sirnál törét szívébe merítve. Abdi pedig harcolva ment utcáról-ut- czára. Megtámadott egy véres csapatot; szét verte azt, aztán üldözte verte. De nem üldözhetné már. Hirtelen mintha a földből bujtak volna ki termenek előtte Pet- neházi hajdú. Haj rá! Haj rá!

Fátyolt reá! — kiált sok bűnös ajk, Ha megtöltik kincszomja serlegét. Le azt a fátyolt! én meg ezt kiáltom, Bár földjek rám száz börtön éjjelét. Le azt a fátyolt! lássuk a szemet Alagördülő vékonyúivrei! Nincs mit takarni: meggyulad a fátyol, A vér tüzet nem oltod semmivel. . .

Mit ünnepeltek hju pompa mellett? Mit ér a muló, gyöngé áhitat? Mert gyül szemedbe megnyugvás derűje? Lásd, az ellenség estüknön vigad. Ne sirj akkor, ha rajtad más nevet, A sirj ne könyet, szülőn haragot! Zúgó folyam légy s a folyam mért félne Ha már egyszer tengerre áradott? . . .

. . . Álom szüvődik pusztá lelkemen, S ez alom dúv pompájú, nem sirár. A vágayk kérés és túlaradt lelkem Kincseit ontja, mint örüt király. Fülembre reng háboru robogása, A Hadak utján holt leventék jönek. Lehangzik a kürt: ünneplő szoltára A fölkelő ragyogó jövendőnek! . . . (1885. aug. 6.) Csécsi Imre.

A svájci kecske-pásztor.

Dr. Pápay Imrétől. II. (Folytatás.) De a zászló újra fenn lobog. Jó kab en van. Petneházy ragafta fel. Attól vegye el elő ember. — Üssétek agyon a kutyákat, ne ma-

(ez magya szebb“ ne oiasz leány haj s arcz szővargat azon szép tük üő ol vegett. E ki ismertet n ber 10-ig kiállítás le

A temes

(A „D. Az el hogy — Ismer- gek első ajkuakól Eitar bármilyen nek színhá ezzel is cs bele fogni dőve vala mindig er s ha igen a vidéki v előtt, pedi nyé emeles fölszerelve Nagy- ugynevezet ban nem le az igények többször el elő az igaz nem lesz, e Augot tetszős d ian, s ha e elvezésnek közökien v A kö czifra es p Temesváron 26 nagy há egy darab De ke ruit, a mig arra, hogy volt a színe beütött, s nem volt miatt többs peli s leve sziatársulat föl, a mig színpadot? Minde ismeri, nem Nem alapank ves mernie ke világot. Gerőff itteni igény szervezéséb sult igényei Ennek es erős sz elég a — I tett temesy épen egy, u hat a közö lyok közül magára. A seg

